

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 20.051.230
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника,
доктору економічних наук, професору
Дмитришин Лесі Ігорівні

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри фінансів
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Левандівського Омеляна Тарасовича на дисертаційну роботу Кукурудза
Нестора Ростиславовича «Циркулярна трансформація економіки України:
оцінка сучасного стану та механізми активізації розвитку», подану до захисту в
разову спеціалізовану вчену раду Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05
Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами.

Обраний Кукурудзом Нестором Ростиславовичем напрям дисертаційної роботи – «Циркулярна трансформація економіки України: оцінка сучасного стану та механізми активізації розвитку» – відзначається глибокою науковою та практичною доцільністю. Сучасні виклики, як-от кліматичні зміни, дефіцит ресурсів і глобальна перебудова економіки, змушують бізнес активно впроваджувати принципи циркулярності. Це, своєю чергою, вимагає докорінного оновлення класичних виробничих стратегій. Відтак, тема дослідження є своєчасною, логічною та чітко відповідає сучасним запитам науки й практики. Робота повністю інтегрована у структуру досліджень зі сталого розвитку та безпосередньо стосується розробки інструментів для ресурсоефективного функціонування економіки.

Сутність наукової новизни дослідження відображена у міждисциплінарному синтезі теоретико-методологічного базису формування виробничих стратегій та концепції циркулярної економіки. Зазначений підхід уможливорює розширення сучасної парадигми стратегічного менеджменту через імплементацію критеріїв екологічної дієвості, замкненого циклу використання ресурсів та організаційної гнучкості. Актуальність обраного вектора дослідження детермінована комплексом зовнішніх чинників (глобальною перебудовою макроекономічних орієнтирів) та внутрішніх імперативів, пов'язаних із необхідністю стратегічної модернізації вітчизняних підприємств. Окреслене поєднання підтверджує як теоретичну значущість, так і прагматичну перспективність отриманих результатів.

Тематика дисертації відповідає пріоритетним векторам державних наукових програм із питань сталого розвитку, ресурсоефективності та глобалізаційної трансформації економіки України. Міждисциплінарний підхід до дослідження виробничих стратегій у межах циркулярної економіки зумовлює

високу цінність результатів для менеджменту, промислового сектора та прикладної науки.

Дослідження є складовою науково-дослідної роботи, яка виконана в межах науково-дослідної теми Карпатського національного університету імені Василя Стефаника «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (д.р. 0113U005083, 2013–2027 рр.). Особистий внесок автора у розробку цієї теми полягає в обґрунтуванні стратегічних рішень для української економіки в умовах обмежених ресурсів та макроекономічної нестабільності.

Пропонована наукова праця характеризується актуальністю та вагомим місцем у сучасному дослідницькому просторі. Поєднуючи підходи економічної науки, статистичного аналізу та новітніх цифрових технологій, автор фокусується на стратегічних завданнях оновлення України. Такий підхід зумовлює як фундаментальний теоретичний базис роботи, так і її суттєве прикладне значення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність.

Представлена дисертація демонструє наукову обґрунтованість. Сформульовані автором теоретичні положення, висновки та рекомендації практичного характеру спираються на критичне осмислення наукової літератури, положення сучасної економічної теорії та детальний емпіричний аналіз. Вагомим здобутком роботи є системне дослідження концептуальних основ циркулярної економіки і методичного інструментарію формування виробничої стратегії. Логічна цілісність та архітектура дослідження забезпечуються коректним застосуванням економіко-математичного моделювання, графічних методів та класифікаційних підходів. Обраний методичний апарат повністю відповідає специфіці об'єкта дослідження – діяльності виробничих підприємств в умовах трансформації до циркулярних моделей. Усі висновки роботи є логічно послідовними та базуються на достовірних, верифікованих даних.

Обґрунтованість отриманих результатів ґрунтується на інформаційній основі, що включає актуальні статистичні дані та фінансову звітність. Реалістичність і прикладний характер роботи доводяться успішним досвідом застосування запропонованих підходів у практичній діяльності підприємств. Це свідчить про те, що наукова праця повною мірою задовольняє вимогам щодо валідності, системності та практичної цінності.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації також підтверджена в процесі їх апробації на міжнародних конференціях, зокрема: Advanced Technologies in Scientific Research (Rotterdam, February 25–27, 2026) та Scientific Research: Modern Innovations and Future Perspectives (Montreal, February 23–25, 2026).

Висновки та рекомендації автора, представлені в дисертації, анотації та публікаціях, відзначені достатнім рівнем наукової аргументації. Усі вони є логічно послідовними й повністю підтверджуються фактичними даними.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, представлених у дисертаційній роботі, підтверджується комплексним використанням законодавчих актів, офіційних матеріалів Європейської Комісії, звітних даних ООН, ЮНІДО та Комісії Брунтланд, а також систематизацією напрацювань провідних фахівців. Такий масштабний теоретичний базис дав змогу методологічно обґрунтувати підходи до оцінювання та розбудови циркулярної економіки в Україні. Зокрема, важливе наукове значення має те, що науковцем *вперше*: розроблено комплексну модель оцінювання впливу драйверів циркулярної економіки на соціально-економічні показники розвитку регіонів України, яка поєднує кластерний аналіз, загальні регресійні моделі (GRM), множинну, факторну та поліноміальну регресію. Модель дозволяє враховувати інноваційну активність, інвестиційну привабливість, рівень цифровізації та ступінь пошкодження інфраструктури як ключові чинники циркулярної трансформації.

Удосконалено: методичний підхід до оцінювання циркулярних процесів у регіональній економіці, що базується на поєднанні економіко-екологічних показників та індикаторів ресурсоефективності й дозволяє враховувати галузеву специфіку та структурні відмінності регіонів; підходи до виявлення та оцінювання бар'єрів впровадження циркулярної економіки, доповнивши їх фактором воєнних руйнувань інфраструктури, що є критично важливим у сучасних українських умовах та не був врахований у попередніх дослідженнях.

Набули подальшого розвитку: теоретичні положення концепції циркулярної економіки шляхом уточнення її ролі в трансформації регіональних економічних систем, зокрема у відновленні та модернізації індустріальних територій.

Основні положення дисертаційного дослідження відображено у 6 наукових працях, серед них: 4 наукові статі у фахових виданнях України, 2 – публікації в науково-практичних конференціях.

Зазначене дозволяє зробити висновок про те, що результати дисертаційного дослідження повною мірою оприлюднені до захисту та відображають елементи наукової новизни.

Практичне значення одержаних результатів.

Основні результати дослідження впроваджено в розробленні та обґрунтуванні інструментів, моделей і рекомендацій, які можуть бути використані органами державної влади, регіонального управління, підприємствами та науковими установами для формування, оцінювання й реалізації політики циркулярної трансформації економіки України.

Окремі результати виконаного дисертаційного дослідження знайшли своє практичне застосування у роботі ТзОВ «Спілка пекарських центрів». Теоретичні положення та практичні рекомендації дисертаційної роботи використані в навчальному процесі при викладанні курсів «Економіка малого і середнього бізнесу», «Глобальні стратегії розвитку підприємств», «Прогнозування економічних процесів» для студентів спеціальності 051 Економіка на економічному факультеті Карпатського національного університету імені

Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації.

Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження Кукурудза Н.Р. засвідчив їхню повну ідентичність в частині формулювання мети, об'єкту, предмету, завдань, положень новизни, висновків до розділів, загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, основні ідеї тексту дисертації, викладені стисло.

Анотація не містить інформації, яка була б відсутньою в дисертації. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені згідно з Вимогами до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 03.02.2017 за № 155/30023.

Дискусійні положення і зауваження щодо змісту дисертаційної роботи.

Загалом дисертаційне дослідження здійснено на високому науково-теоретичному рівні, проте деякі його положення є дискусійними, що може бути пов'язано з авторським підходом до досліджуваних проблем. У зв'язку з цим, варто зробити певні уточнення та рекомендації.

1. У вступі доцільно було б чіткіше окреслити межі застосування результатів дослідження, зокрема вказати, для яких типів підприємств, галузевих кластерів або виробничих моделей вони є найбільш релевантними з погляду практичного впровадження.

2. У першому розділі дисертації при аналізі визначення циркулярної економіки (с. 31-32) варто було би систематизувати і дати своє трактування що дозволило б глибше розкрити категоріальну структуру дослідження з врахуванням терміну «Трансформація».

3. У другому розділі (с. 81-120), де систематизовано проблеми та бар'єри впровадження циркулярної економіки в Україні на рівні підприємств, бракує кількісної інтерпретації їх впливу на вибір та реалізацію виробничої стратегії, що обмежує аналітичну глибину цього блоку.

4. Аналітичний розділ, присвячений чинникам переходу до циркулярної економіки (с. 81-129), міг би набути більшої аналітичної глибини у разі включення порівняльних прикладів або кейсів впровадження циркулярних стратегій в інших країнах чи регіональних економіках.

5. У підсумкових висновках дисертації варто було б чіткіше сформулювати пропозиції щодо можливостей адаптації запропонованої моделі до підприємств різних галузей та масштабів, що посилює б прикладний потенціал дослідження.

Ці зауваження не знижують наукової цінності дисертаційної роботи і можуть слугувати підґрунтям для подальших досліджень у межах обраної тематики.

Загальний висновок та оцінка дисертації.

Беручи до уваги актуальність, новизну, важливість здобутих авторкою наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, практичну цінність сформульованих положень і висновків, вважаю, що дисертаційна робота Кукурудза Нестора Ростиславовича є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання в галузі знань Соціальні та поведінкові науки.

Високий рівень обґрунтованості, достовірність висновків, а також практична і теоретична цінність здобутих результатів свідчать про те, що дисертація Кукурудза Нестора Ростиславовича є цілком самостійним та оригінальним дослідженням. Робота виконана на належному науковому рівні та забезпечує розв'язання важливого завдання у сфері соціальних і поведінкових наук.

Таким чином, дисертаційне дослідження на тему «Циркулярна трансформація економіки України: оцінка сучасного стану та механізми активізації розвитку» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), а її автор, Кукурудз Нестор Ростиславович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Рецензент

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Омелян ЛЕВАНДІВСЬКИЙ